

Okuwambatira Okwagala Kwa Katonda Okuwangula Okwaaka

Essomo #7

Paul J. Bucknell

Okufuna Okulungamizibwa – Okubulira mu Kwaaka (Abefeso 5:3-6)

- “Okwaaka kw’obulimba” (Abef 4:22)
- Okwagala okufuna; okuyayana kwabwe kuwangula
- Okwejja mu kwagala
- Kuzikiriiza emikwano
- Kugongobaaza obwesimbu

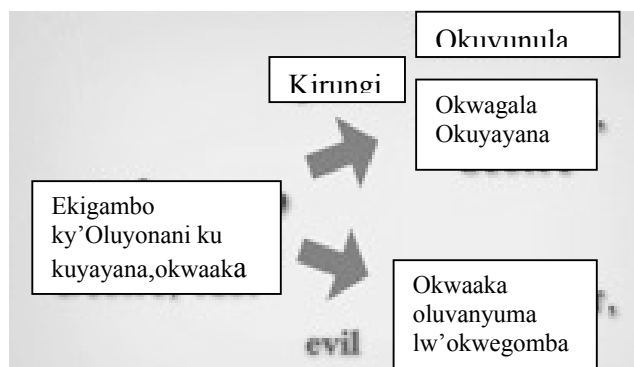

Ekyaama Okutunulira Okwaaka

- Ekizibu ekikulu n’okwaaka
- Ebigambo bya Yesu (Matayo 5:27-28).
- Okusalawo okwagala wa gulu w’okwaaka kisingako

Okuvunuula kwa *epithumeo* n’okukozesa okwaaka

- Obulungi (Lukka 17:22, Abafiripi 1:23)
- Obubi (Abakolosayi 3:5, Abagalatiya 5:24 Abaluumi 13:9).
- Okugaana okuyayaana nga ekibi (eky’okulabirako Buddhism, Monastic, etc).
- Ebyawandikibwa bigerebwa.

Ekitebaganye n’okwaaka kwagala

- Okwagala ky’ekitebaganye n’okwaaka.
- Okwaaka ku kikirira okweyagaliza okuwambye okuyayana okusobola okumatiza okuyayana.
- Okwaaka tewali kwagala era tekusobola kwagala.
- Mu bufumbo bwokka okwegata mwe kubereera okutukuvu

okusalawo

- Okwaaka kujjawo Obugumu
Okwaaka kukwata engeri y’okusisinkana ebyetago by’abalala nga sadakaza balala
- Obugumu obutunulira Katonda
Okwagala kutunulira okusisinkana ebyetaago by’abalala ne bwekiba kyetaaga kwewaayo.

Ebifananyi eby'obuseegu byabulabe.

- Obuseegu bwangu
- Obuseegu bwa kyaama
- Obuseegu bwa muwendo mutono
- Obuseegu buli wonna
- Obuseegu bwa bulabe

“Nkoze endagano n’amaaso gange; nsobola ntya okutunulira emberera?”
(Yobu 31:1).

Delusion of hedonism

Enzikiriiza enkyaamu Ey’okwesanyusa okuba Ekisembayo (2petero 2:18-19)

- Okuzuula – okutukiriiza okuyayaana kireeta obumativu
- Ekisuubizo eky’enddembe
- Okwogerera kiki kyebakiriiza nga bagezaako okukwaata abalala
- Okusibibwa –Okulinyirirwa, Okutekeebwa mu komera

Amaanyi g’okwagala

- Okwagala kwakika kyawagulu
- Okwagala kwa maanyi mangi nnyo
- Okwagala kunyweza okugasa abalala(mu bbaasi, mu muntu)
- Okwagala kukuza emikwano n’embugumu

Okutereeza Obunafu Obubiri

(1) Okutereeza ebikulu gyetuli (1yokaana 2;15 -17)

Ebikulu eby’obulimba: Okusaamu ekitibwa kye tulowooza okwaaka okutuletera: Ekisubiizo, Enkolagana, Esuubi, Okunyumirwa, Okutegeerwa.

Ebikulu ebituufu: abantu bakolebwa mukifananyi kya Katonda era buligyo balina okukwatibwa obulungi.

(2) Okufuga ebirowoozo byaffe

Ebilowozo eby’obulimba: Okwaaka kufuna okufuga okuyita mu bulamu bwaffe obw’okulowooza.

- “wandikyagade nawe ...?”
- “Hoo.toyagala ku kيسمبرera ?”
- “mutunuulire! omwagala.”
- Genda mu maaso. Tewali n’omu agyakumanya.”

Ebilowozo ebituufu: komyawo endaba enambulukufu ku balala nawe kenyini

OKWESANYUSA OKUBA EKISEMBAYO

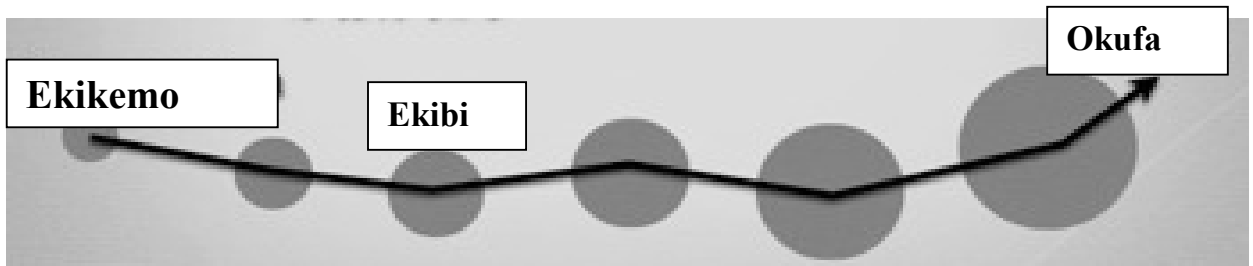
“Olw’okwogeranga ebigambo ebitaliimu basikirizibwa okuyayanira ebija, mu ndowooza, abo abadduka okuve ku oyo ali mu nsobi, nga babasuubiza eddembe ate nga bo kenyini baddu ba kwononeka; kubanga ekiwangula omuntu ekyo aba muddu wakyo”
(2 Petero 2:18-19).

- Okuzuula – okutukiriiza okuyayaana kireeta obumativu
- Ekisuubizo eky’enddembe
- Okwogerera kiki kyebakiriiza nga bagezaako okukwaata abalala
- Okusibibwa –Okulinyirirwa, Okutekeebwa mu komera

Okwangaanga Ekikemo mu ngeri entuufu (Yakobo 1:14)

- Ekikemo si kibi
- Ekikemo kyangi (kitandiika mpola mpola; ne kifuuka kyanamaddala)
- Ekikome kiggata kirowoozo ku kirowoozo (genderera enkolaboze ez’ebirowoozo)

- Ekikemo kigwa bugwi (kirowooze nga ekyambika)
- Ekikemo kitwaala mu kwonoona n'okufa (lowooza ku bivaamu oluvanyuma)

Okulongoseza dala embeera yaffe

- Longoosa ensibuko y'ekikemo olw'okwaaka
 - . Longoosa ebikusembeeza.
 - . Longoosa engeri gy'okungaanyamu omuziki ob okunyumirwa (byandowooza? Zaamu amaanyi obulongoofu?)
 - . Wekumire wala okuva ku bubaga bwotera okuba nabwo.
 - . Toraba oba wegendereeze okufuga engeri gy'olaba telefina.
 - . Genderera mu bukalatiivu obutimbe bw'okyalira, (itaneti)
 - . Yuuza oba wegye mu kulaba obufanyifananyi.
- Ziyiza ebitundu omuli ebifanyi ebyo ebikwata obwongo.
- Yambala bulungi so si kulabibwa.
- Togenda nga ku ntibe we bakulabira awekyaama nga toyambadde mu bujuvu.
- Tokyalira bifo gy'oyinza okulabira abakazi abatayambadde bulungi.
- Ate bwoba tokisobola?

Zaamu amaanyi ebirowoozo eby'okwagala era ebirungi (Abafiripi 4:8-9)

- Kwaata ebirowoozo eby'obulimba – weyambise akatabo kowandikamu bwekisoboka
 - “Mulungi nyo.”
 - “Amagulu amalungi.”
 - “Newuunya bwaba nga alina gw'alaba.”
 - “Ekiteteyi ekikyamula.”

- Nyumirwa obulungi.
- Yawula okuyayana kw'okweggata okuva ku kuyayana okw'okwaaka.
- Beera mumativu.
- Fumintiriiza ku byawandikiibwa –damu wetendeke.

- Wesige Katonda n'okuyayana kwo okw'okweggata.

Okulekeraawo okuba ow'eddembe

- Obuzibu bw'okulekeraawo okuba ow'eddembe
- Enddembe si kudduka eri okubivaamu
- Ekubo lyoka kuyita mu Yesu. (Yokana 8:36) – eddembe elyanamaddala Emitendera egy'okuzuula eddembe (Abefeso 6:17)
 - Okusonyiyibwa ebibi okuyita mu Yesu
 - Okwewaayo eri enkola ya Katonda n'ebikulu
 - Okukebera ebirowoozo by'omuntu
 - Okuwanyisa ebirowoozo olw'amazima g'ekigambo kya Katonda
 - Okwagala abo be wakemebwa n'obakozesa
 - Okumuwa ekitiibwa olw'omulimu gwe mu gwe

Okuzaawo Emisingi (2 Petero 1:3-4)

- Ensobi ezidibwaamu zibikuula empagi ezaagwa.
- Omusingi Omunafu
- Obwetaavu bw'okuzaawo omusingi ogw'okuguminkiriiza

Okufunzafuuzza

- Okuzuula esanyu mwekyo Katonda kyeyakola nga ogatidemu emibiri gyaffe, okweggata, n'ebikwatikako ebituvuga, (Zabbuli 139, Olubereberye 2, Oluyimba, Abagalatiya 5:16-25).
- Nyumirwa omukazi ow'obuvuka bwo (Engero 5:18, Malachi 2:14-15).
- Tekawo enjawulo wakati w'ebirowoozo n'okwaaka (Matayo 5:27-28, Abagalatiya 5:16-25, Abafiripi 4:8-9).
- Wesige Katonda olw'obulamu bwo (Matayo 6:25-34, Abafiripi 4:4 Danyeri 1-2).
- Weweeyo okugoberera Yesu nga tofudeeyo ku mbeera ki (Abebulaniya 12:1-3, Abafiripi 3:7-11, Abalumi 12:1-2).
- Kigenderere okw'ogerayo omulimu gwa Katonda gweyakuwa okukola (Abefeso 2:10, Abafiripi 2:12-16).

Okuzaawo Empagi Ez'amazima

Obuwanguzi obw'ekiseera ekiwanvu bwetagisa okudamu okuzimba empagi ezamenyeka

Twetaaga okuteeka mu mukiriiza amazima gonna okusobola okumukuuma nga obulimba tebusobola ku mulimba mangu

Eby'okukola ebyeyongerayo

Empapula okuli Eky'okukola

Tukuwadde empapula nya okuli eky'okukola okukuyamba okuteeka amazima gano mu bulamu bwo ogasome mu bulamu bwo.

Buli lupapula okuli eky'okukola lutuyamba mu mutendera guno ogw'okuwandiika okulemererwa n'obuwanguzi bwaffe.

Gyetukoma okukebera mu bulambulukufu embeera yaffe, eky'okudamu kyaffe gye kija okukoma okulabika.

- ♦ Okutegeera okwaaka kwaffe
- ♦ Okugoberera ebirowoozo byo n'okudamu kwo
- ♦ Okuziyiza Okwaaka
- ♦ Okulwanagana n'okwaaka

Okutegeera Okwaaka Kwaffe

Paul J. Bucknell

Ekigendererwa: Tegeera bulungi engeri okwaaka gye kutukosa.

Eky'okukola ku Kwaaka #1

Okuyayana okw'amaanyi

olw'ekintu ekitabula obulamu bwo.

Wetegereze okwaaka mu bulamu bwo.

EMERE, OKWEGGATA ,AMAANYI,
ETUTUMU ,EMBEERA, ESENTE

1. Otawanyizibwa okwaaka mu kitundu kimu oba bibiri eby'obulamu bwo?	Tekibangawo 1 3 5 7 Bulijo
2. Wandika ebitundu bibiri ona bisatu okuyayana kwo olw'ebintu, abantu oba amasanyu olumu gye bikukwata.	1) 2) 3)
3. Bwogwa mu kawaka, kitwaala banga ki okuwangula okuwulira okulumirizibwa n'okuzuula emirembe gya Mukama	Mu lunaku lumu Sisobola kukizuula 1 3 5 7
4. Olowooza ku ngeri y'okufunamu ekintu kyewetaaga nga oloota misana oba ekiro?	Tekibangaawo Kinkosa nyo 1 3 5 7
5. Olimba omuntu okufuna kyewetaaga?	Bulijo Sitera 1 3 5 7

Wansi funzafuunza oba nga oli muntu alina okwaaka. Nyonyola lwaki oba lwaki nedda.

Okutunulira Okudamu Okw'okwaaka

Paul J. Bucknell

Ekigendererwa: Tegeera bulungi bw'odamu era engeri gy'okwatagana n'okwaaka.

Eky'okukola ku kugenderera Okwaaka #2

Lowooza ku biseera ebiyise okuyayana kwo okw'amaanyi bwe kwakoma ku bulamu bwo. Jukira ekyabaawo odemu ebibuuzo ebyo wansi.

- 1) Kiki kye wali osinga okuyayanira?
- 2) Biki ebyaali obubonero n'ebyavaamu okuva mu kuba omuyayanyi ow'ebintu?
 - a) Ebikwatikako
 - b) Eby'obwongo
 - c) Eby'Omwoyo
- 3) Waliwo enkolagana yonna eyakosebwa okuva mu kawaka kwo? Bwekiba Kityo byawona? Byawona bitya?
- 4) Lwaki kyaali kikulu nyo nti wafuna omuntu oyo, omukisa, ekintu oba akakisa?
- 5) Lwaki Katonda tayagala ogoberere kuyayana okwo okubi?
- 6) Olowooza Katonda akuziyiza okuva ku bulungi obusinga nga akozesa amateeka ge?
- 7) Wandika wansi enyiriri eza Baibuli ezikwatagana ezikujjukiza ebintu ebirungi Katonda bye yakutekera.
- 8) Oyize ki ekikusobozesa okukwaata obulungi ekikemo okweziyiza okuva mu kwewaayo eri okwaaka kwo omulundi ogunadako?

Okuziyiza Okwaaka

Paul J. Bucknell

Ekigendererwa: Tegeera bulungi engeri okuyayaana okubi gye kwayingira ne kukoma ku bulamu bwo.

Eky'okukola ku Kwaaka #3

Ekirubirirwa kyaffe ekyanamadala kwe kudamu okuziyiza okugwa mu kwaaka. Nga ojeeko okusaba, waliwo ebinut byetuyinza okukol. Okwaaka tekusaamu Katonda Kitibwa era tekutuyamba newakubadde abalala. Okwaaka kuusa wansi emikwano, kw'ongeza okulimba, okulumirizibwa n'okwesalamu. Abantu bulijo bawulira nga bagudde bugwi mu kwaaka oba tebasobola ku kiyamba. Kino si kituufu.

Okwewaayo eri okwaaka kitegeeza nti obusabuusa nti ekyo Katonda kyeyakuwa. Oyagala ekintu ky'atanakuwa (Okweggata, sente, etutumu, etc.). Ogezaako okukifuna. Osuubira kinakujjuza. Olupapula luno okukolerwa lwagala ku kuyamba obukuggu obukebera obwetagisa okuziyiza okweralikirira. Tandiika n'olukolobooze olwo mumakaati.

Entandiikwa y'Okwaaka

Embeera ezayita
ezakati

Embeera

Lwaki teweralikirira
mu kwaaka kwo?
Nga ekiseera kino
nga bw'ekisoboka
Tekinaaba?

Kyaali ki oba kirowoozo ki Ekyasi
Siikula okuyayana kuno
okw'amaanyi (Okwaaka)?

Biki ebyaava
beera mu guffu

Mbala ki eya Katonda oba makubo
ki aga Katonda mu bulamu bwaffe
Okwaaka kwe kuteeka
Okubusabuusa?

Wandiika wansi okulondawo
kwa mirundi ebiri.
1) Bwenjaka,

2) Nsobola okulondawo olwa
Katonda'

Okulwanagana n'Okwaaka

Paul J. Bucknell

Ekigendererwa: Bangula engeri y'okuzuulamu n'okugonjoora okwaaka kwo.

Eky'okuyiga ku Kwaaka #4

Okwaaka nga ebibi ebirala kutandika kuyita mu kukemebwa. Zuula ekikemo (Ebikulu gyooli n'okwaaka) olwo lowooza ku kitebaganye nakyo. Ekitebaganye nakyo ky'ekituufu ekiteekwa okutunulirwa. Olwo zuula era oteeke mu bwongo enyiriri ezikakasa amazima ago. Ekigambo kya Katonda, amazima, Gano ge maanyi okuzimba mangu okwawula okukuuma okweralikirira okuva ku ntandikwa era bwekiba kisajuse okukilwanyisa mangu okwebaza kube eri amaanyi g'amazima ga Katonda.

• Yawula ebirowoozo byo eby'okwaaka.

Wandiika ebirowoozo by'okwaaka 3 byewali ofunye. Ng'omaze wandiika ekitebaganye nakyo (amazima) ku dyo. Laba eky'okulabirako wansi. Kuddyo wandiika amazima gewetaaga okukiriiza. Ku ntobo wandiika olunyiriri oluwagira emalirizayo ku ddyo. Kino biyinza okubeera okudamu okusinga ku kumu.

Okwaaka kwo

1) “ oh mutunulire! Nandyetaaze..
mulungi, Mukama.
(Njagala okumuyisa nga owa
Naye owange-kati).

wabula omulala

2)

3)

4)

5)

K
u
b
a
n
g
a

. Wandiika amazima buli gamu n'olunyiriri lwa Baibuli.

1) Olubereberye 2:24 wagamba nti ababiri bali omu. Omukazi omu eri omusajja. Siteekwa kwegomba mukazi mulala era netaaga okulindirira Katonda olwa mukazi wange olwo njagale ye yekka.

Amazima

1) Ky'amazima

Webale ku mukola.

Tewamukolera nze

2)

3)

4)

5)